

SZÓJEGYZÉK

- Agudista, Agudat Jisrael** – Az Agudat Jisrael vallásos ortodox zsidó világszervezetet 1912-ben alapították Kattowitzben (Katowice). Az Agudat erélyesen fellépett mind az asszimilációval és vallási újításokkal, mind a cionizmussal szemben. A Mizrahi által képviselt vallásos cionista mozgalmat is elítélte. Követőit agudistáknak nevezik. A két világháború közötti Lengyelországban parlamenti képviselettel is rendelkezett.
- Alija, alia** – bevándorlás Palesztinába, illetve a zsidó államalapítás után (1948) Izraelbe
- Askenáz, askenázi** – A középkori Németország és Lengyelország területéről Közép- és Kelet-Európába kirajzott zsidók megnevezése. Az askenázi zsidók beszélt nyelve a jiddis volt.
- Aviva** – cionista leányegyesület
- Bariszia** – cionista fiúegyesület
- Bét hamikdas, bész hamikdos** – A jeruzsálemi szentély héber megnevezése.
- Bilu** – 1882-ben a palesztinai kivándorlás céljára alapított mozgalom.
- B'nei B'rith (Böné Berith, BB)** – Zsidó szabadkőműves szervezet. Az erdélyi zsidó szabadkőműves páholyok a londoni B'nei B'rith nagypáholy védnöksége alá tartoztak.
- Cion** – Hegy, amelyre Jeruzsálem egy része épült. Jeruzsálem egészére és a zsidó népre is alkalmazzák a megnevezést.
- Dájen, dáján** – Rabbihelyettes és bíró, aki a vallási törvényszékekben tevékenykedik.
- Erec, Erec Jisrael** – Izrael, Izrael földje, a zsidó nemzeti otthon, őshaza
- Executivé** – A Cionista Világszervezet végrehajtó szerve.
- Gabella** – A rituális vágásért a tagok által a hitközségnek fizetett díj.
- Gálut (galuth, gólusz)** – diaszpóra, szétszórás
- Gáon** – Az ókorban a törvényhozás legfőbb emberei.
- Geula** – Megváltás. A gálut majdani megszűnésére vonatkozik.
- Haluc (chaluc)** – úttörő, palesztinai zsidó bevándorló
- Hasomer Hacair** – Baloldali cionista cserkészszervezet. Edélyben 1922-ben jött létre a Hasomer, amely 1929-ben két részre szakadt: a baloldali Hasomer Hacairra és a centrista Hanoar Hacionira.
- Haszid** – Jiszráél Ben Eliézer (Bál Sém Tov) által a 18. századi Podóliában alapított zsidó vallási szektának a tagja. A haszidizmus misztikus és érzelmi elemekre épít, a spontán vallásosságot többre értékeli a tanulmányoknál. Főként a szegényebb kelet-európai zsidó közösségekben terjedt el (Lengyelország, Oroszország), de Erdélyben (Szatmár, Máramaros, Beszterce) is gyökeret vert.
- Héder** – Vallási iskola, amely a zsidó hitoktatás alapjait biztosítja. A fiúk 3 - 5 éves korban kezdik a tanulmányaikat és általában 13 éves korukig maradnak itt. A továbbtanulók a jesivákban tökéletesítik vallási ismereteiket. Általában minden hitközség mellett működött héder.
- Heter, hettér** – engedély
- Hevra (Chevra) Kadisa** – A hitközségek keretében működő szentegylet. Tevékenységi körébe temetések megszervezése, betegek, özvegyek, árvák segélyezése tartozott.
- Isszur** – tilalom
- Jesiva** – Magasfoku vallási iskola fiúk számára, tizenéves kortól általában huszonkét éves korig. Erdélyben a két világháború között több jesiva is működött, amelyek közül a leghíresebbek a következők voltak: Dés, Halmi, Margitta, Marosvásárhely, Nagykároly, Szatmárnémeti, Székelyhíd, Szilágysomlyó, Tasnád, Felsővisó, Máramarossziget, Szaplonca, Visóoroszi.
- Jisuv** – A palesztinai zsidó közösség, település héber megnevezése.
- Jom Kipur** – Zsidó ünnep, a megtérés, a böjt és az engesztelés napja.
- Kasrut** – A vallási felügyeletet igénylő élelmiszereknek vallási eljárók által elvégzett felügyelete illetve ellenőrzése.

Melamed – hitközségi alkalmazásban álló tanító

Pészach – Az egyiptomi kivonulás emlékének szánt tavaszi ünnep

Poale Cedek – Zsidó kisiparosok által alapított erdélyi önszegélyző egyesületek. A két világháború között Kolozsváron, Nagyváradon, Désen és Marosvásárhelyen működött Poale Cedek.

Sechita – Rituális vágás

Sékel – Cionista adó. Egyes országok cionista szervezeteinek (Erdélyben az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség) tagjai évi hozzájárulást (sékel) fizettek. Izrael mai fizetőeszköze.

Sulchan Aruch – zsidó hitéletet szabályozó törvénytár

Széder – Vallási szertartás, vacsora, amelyet Pészach első két estéjén tartanak. A szertartással a zsidók egyiptomi kivonulására és felszabadulására emlékeznek.

Szefárd – Ün. spanyol zsidó. A szefárdok az Ibériai félszigetről az inkvizíció által 1492 után elűldözött zsidók leszármazottai.

Szohnut – Angol nevén Jewish Agency. Palesztinai zsidó bevándorlást elősegítő, jelenleg is működő Zsidó Ügynökség.

Szukot – Őszi ünnep, amelyen az egyiptomi kivonulást követő pusztai vándorlásra emlékeznek a zsidók.

Talmud – a zsidó vallásos irodalom része, mely főként a Biblia törvényi részének magyarázatait tartalmazza. Rituális és jogi döntéseken kívül bölcsesleteket, mondákat és különböző tudományos feljegyzéseket is magába foglal.

Tanah – A zsidóság legszentebb könyve, a Szentírás. Három fő részből áll: Tóra, azaz Mózes öt könyve, a Próféták könyvei, valamint a Szent iratok.

Tarbut – A kultúra héber megfelelője. Tarbut névvel jelölték a főként Közép- és Kelet-Európában létrejött zsidó nemzeti iskolahálózatot.

Tehillim – A Zsoltárok héber megnevezése.

Tóra – Az Ószövetség egy része, amely Mózes öt könyvét foglalja magába.